Ankenævnet for Forsikring

922/13

Den 9. september 2013 blev i sag nr. 83.694:

xxxxxx xxxxx xxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikrede har en livsforsikring i Nordea Pension. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at forlænge præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension efter 1/6 2012.

Selskabet har bevilget løbende ydelser fra 1/2 2011 til 1/6 2012, men henviser nu til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen.

Forsikringen giver ret til fuld præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension, hvis erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde bliver nedsat med mindst halvdelen. Karenstiden er 3 måneder.

Klageren er født i 1967 og er musiksproglig student og har en professionsbacheloruddannelse. Den 22/5 2006 var hun udsat for et færdselsuheld, hvor hun blev påkørt bagfra og pådrog sig et piskesmæld. Hun var på daværende tidspunkt på barsel og genoptog sit arbejde som key account manager den 1/9 2008. På grund af sine gener fik hun i forbindelse med genoptagelsen af arbejdet nedsat sin arbejdstid fra 32 timer om ugen til 22 timer om ugen.

En psykologisk undersøgelse af 29/6 2007 konkluderer:

"**Konklusion.**
Det fremgår af den psykologiske undersøgelse af [klageren] at hun er en normalbegavet person med specifikke kognitive vanskeligheder på det kort- og langtidshukommelsesmæssige område samt hvad angår koncentration.

Endvidere kan der konstateres vanskeligheder med at danne overblik og med at planlægge, organisere og strukturere sin indsats frem mod et givet mål.

Udsat for opgaver som fordrer evne til at danne overblik og huske mere end en ting ad gangen vil personen let komme til kort og føle sig inkompetent.

Da der er tale om en person der tydeligvis stiller høje krav om egen mestring og ifølge anamnesen tidligere har kunnet indfri disse, er det meget belastende for hende at opleve at hun ikke længere formår dette. Som hun selv siger, har hun tidligere kunnet have ti bolde i luften samtidig men kan nu kun have tre og det med stort besvær og memotekniske hjælpemidler.

Disse forhold, samt den konstante hovedpine, rygsmerter, og den øgede trætbarhed udgør et tilstrækkeligt grundlag for de depressive episoder hun ifølge personlighedstesten oplever.

Det er min vurdering at hvis der ikke tages hensyn til [klagerens] kognitive vanskeligheder må man frygte en forværret depressiv reaktion."

Den 12/11 2008 fik hun påvist en diskusprolaps, som hun blev opereret for den 11/12 2008. Samme år nedsatte hun sin arbejdstid yderligere til 15 timer om ugen. Endelig sygemelding skete pr. 31/10 2010.

Af en neurologisk speciallægeerklæring af 1/6 2011 fremgår bl.a.:

"Medicin:
Tabl. Pamol p.n.

Socialt:
Skadelidte er uddannet på reklamebureau i 1991 og herefter haft fuldtidsarbejde på ... bogtrykkeri frem til aktuel skade. Nu som anført langtidssygemeldt, og der er lagt op til fleksjob, men der er dog ikke truffet nogen endelig afgørelse heromkring. Gift. 4 børn.

Objektivt:
Alderssvarende almentilstand. Psykisk upåfaldende. Højde: 171 cm . Vægt: 62 kg Skadelidte bevæger sig frit og klarer af- og påklædning samt stillingsskift uden problemer.
Columna cervicalis: der er ingen bevægeindskrænkning af betydning, men der er smerter i yderpositionerne. Foramen kompressionstest negativ. Udtalt palpationsømhed cervikalt særligt på højre side.
Columna thoracolumbalis: affladet lændelordose. Ingen bevægeindskrænkning af betydning. Finger-gulvafstand 0 cm. Der er ømhed svarende til begge sacroiliacaled, men mest udtalt på venstre side, og der er ømhed lavt lumbalt samt glutealt på venstre side.
Overekstremiteter: god bevægelighed i begge skulder-, albue- og håndled. Ingen pareser eller muskelatrofier. Sensibiliteten overalt intakt. Reflekserne middellivlige uden asymmetri.

3. 83.694

Underekstremiteter: god bevægelighed i begge hofte-, knæ- og fodled. Ingen pareser eller muskelatrofier. Sensibiliteten overalt intakt. Reflekserne middellivlige uden asymmetri.

Diagnoser:
//distorsio columnae cervicalis et lumbalis sequelae (følger efter vridetraume af hals- og lænderyg)// //Prolapsus disci intervertebralis L4/L5 operata (opereret diskusprolaps mellem 4. og 5. lænderygshvirvel)//

Resumé og konklusion:
44-årig tidligere i det væsentlige rask kvinde som 22.5.2006 var involveret i et trafikuheld, hvor hun var forsædepassager i en bil som blev påkørt bagfra. Efterfølgende har hun haft vedvarende problemer med konstant hovedpine samt konstante nakkesmerter med udstråling ud i overekstremiteterne særligt på venstre side. Endvidere konstante lænderygsmerter med tendens til udstråling ned i venstre ben samt træthed, koncentrationsproblemer, hukommelsesvanskeligheder, manglende overblik og øget irritabilitet, humørsvingninger og frustration. Efteråret 2008 skete der en forværring af de lumbale gener, og der diagnosticeredes en prolaps på niveau L4/L5, som behandledes operativt medio december 2008 men kun med forbigående effekt. Symptomerne har været så udtalte, at skadelidte har haft store problemer med at klare sig på arbejdsmarkedet. Uden lønkompensation har hun med meget stort besvær været i stand til at varetage nogle få timers arbejde, men hun har været fuldstændig smadret efter en arbejdsdag og har allerhøjst været i stand til at klare ca. 15 timers arbejde i et job som hun har været velbekendt med, og som har været i faste og trygge rammer. Hun er nu langtidssygemeldt, og der er lagt op til fleksjob. Hun oplever væsentlige restriktioner i sin dagligdag.

Objektivt er der ikke fundet bevægeindskrænkning af betydning, hverken cervikalt eller thorakolumbalt, men der er myofasciel ømhed både cervikalt, lavt lumbalt, svarende til sacroiliacaleddene og glutealt på venstre side. Der er ingen sikre neurologiske udfald.

Aktuelle uheld har resulteret i en distorsion af hals- og lænderyg. Der er vedvarende sequelae herefter i form af kroniske blandede myofascielle/neurogene smerter cervikobrachialt samt lumbalt og med udstråling ned i venstre ben. Herudover er der kognitive og emotionelle symptomer. Som følge af symptomerne foreligger der et væsentligt reduceret funktionsniveau, som har resulteret i svære begrænsninger både arbejdsmæssigt samt i dagligdag og fritid. Således har skadelidte kun med yderst stort besvær og på grund af en ukuelig vilje og høj arbejdsmoral været i stand til at arbejde nogle få timer i faste rammer og i velkendt miljø. Hun er nu langtidssygemeldt, og det er på nuværende tidspunkt uafklaret, om og i givet fald hvornår og i hvilket omfang hun evt. vil være i stand til at genoptage en kontakt med arbejdsmarkedet. Det forlyder, at man fra jobcenterets side har lagt op til en fleksjobordning, selvom der ikke er taget nogen endelig beslutning herom. Det virker ikke urealistisk, at skadelidte vil være i stand til at varetage omkring 15 timers erhvervsarbejde, såfremt arbejdsopgaverne er i faste rammer og velstrukturerede og med et minimum af nakke-skulderbelastende rygbelastende momenter samt så stressfrit som muligt. Overordnet set er der god årsagssammenhæng mellem aktuelle uheld, skadelidtes subjektive symptomer og de objektive fund. Det er dog uklart, i hvilken grad aktuel uheld har bidraget til den lumbale prolaps. Allerede inden uheldet har MR-scanning vist en protrusion på niveau L4/L5 i forbindelse med de forbigående rygsmerter, som skadelidte havde efter fødslen. Efter uheldet har der fra starten af været rygsmerter med tendens til udstråling ned i venstre ben, men først godt 2 år senere er der sket en væsentlig forværring af disse gener, som ledte til, at man diagnosticerede en lumbal prolaps mellem 4. og 5. lænderygshvirvel.

Der er gået godt 5 år, siden aktuel skade skete, og de nuværende symptomer har ikke ændret sig væsentligt gennem længere tid. Der er ikke udsigt til ændringer af betydning i tilstanden fremover. Der er ikke fundet indikation for yderligere diagnostiske eller terapeutiske tiltag, og aktuelle forsikringssag bør på det foreliggende kunne afgøres."

I perioden 23/8 til 19/9 2011 var klageren i virksomhedspraktik som butiksmedhjælper 10 timer om ugen. Praktikken ophørte, da praktikstedet ikke kunne indfri skånebehovene.

Klageren startede den 26/9 2011 en ny virksomhedspraktik som billedjournalist/journalistpraktikant. Arbejdsopgaverne bestod af opsøgende journalistisk arbejde, interviews, fotografering og tekstskrivning. Arbejdstiden udgjorde først 12 timer om ugen fordelt på 3 dage, men timeantallet blev senere øget til 16 timer om ugen. Om forløbet hedder det i kommunens akter bl.a.:

"**Skånebehov**
[Klageren] har en tidsmæssig begrænsning i sin arbejdsevne, samtidig kan hun have besvær med at bremse sig selv. Det er fokus på, fra både [klageren] og [kontaktperson] side, at hun ikke påtager sig for meget. [Klageren] oplyser, at hun har stort behov for den hviledag hun har, hvor hun restituerer, da den kan placeres fleksibelt efter behov.

Udtalelse fra arbejdsgiver/daglig leder
[Kontaktperson] har en meget positiv opfattelse af [klagerens] forløb, som han betegner som en læreproces.
Han er bevidst om, at [klageren] ofte må bremses, fordi hun er så engageret. Hun har mod på tingene. [Kontaktpersonen] har observeret, at [klageren] har en tidsmæssig grænse. Når hun møder sin grænse bliver hun træt og har svært ved at se en udvej på tingene. [Kontaktpersonen] har observeret, at [klageren] når sin grænse efter ca. 4 timers arbejdsdag.
[Kontaktpersonen] fortæller, at [klageren] arbejder meget effektivt de 4 timer, mere effektivt end hendes kolleger. Han vil mene at hun effektivt arbejder omkring de 5 timer (når hvad andre når på 5 timer). [Klageren] afholder ingen fastlagte pauser, hun går hjem til frokosttid.
[Kontaktperson] vil undersøge om Lokalaviserne vil kunne tage [klageren] ind i et fleksjob, såfremt hun bliver bevilget fleksjobydelse.

Eget arbejdsmarkedsperspektiv
[Klageren] vil meget gerne fortsætte som skribent på lokalaviserne. Hun føler, at hun har fundet sin rette hylde arbejdsmarkedsmæssigt. [Klageren] er dog bevidst om, at hun skal passe godt på ikke at forivre sig. Hun mener at hun kan klare et fleksjob med 16 timer om ugen.

Fritid
[Klageren] oplyser, at hun efter praktik er fuldstændig brugt og må hvile sig. Hun bruger derfor mindre tid på træning af sin ryg. Fra 3 gange pr. uge før praktikperioden, til 1 eller 0 gange pr. uge nu."

5. 83.694

Praktikken ophørte planmæssigt pr. 30/11 2011, hvorefter kommunen visiterede hende til fleksjob med virkning fra 1/12 2011. Hun overgik derfor til udbetaling af ledighedsydelse.

I januar 2012 startede klageren et selvvalgt 6 ugers kursus på journalisthøjskolen, som hun afsluttede den 20/2 2012.

I perioden 15/3 til 31/3 2012 var hun i et tidsbegrænset fleksjob som journalist, hvor hun arbejdede 16 timer om ugen med 2/3 løntilskud til arbejdsgiveren. Hun blev herefter i perioden 23/4 til 30/6 2012 ansat i endnu et tidsbegrænset fleksjob samme sted med uændret arbejdstid. Det fremgår, at hendes månedsløn i dette fleksjob udgør 23.276 kr.

Af en reumatologisk speciallægeerklæring af 3/4 2012 fremgår bl.a.:

"**Funktionsniveau i hjemmet:**
Har 4 børn på cirka 8, 11, 15 og 17 år (jeg kender kun fødselsår). Klarer den daglige husholdning med hjælp fra de største af børnene og ægtefællen. Må dele funktionerne op, så hun kan klare det. Undgår så vidt mulig at støvsuge, løfte tunge ting og undgår havearbejde. Føler ikke, at der er nogle af de hjemlige funktioner, der klares let, og standarden med madlavning og rengøring har ikke samme højde, som inden ulykken.

Livsfunktion:
Har ikke kræfter til større sociale aktiviteter. Har fundet ud af, at hun er nødt til at prioritere motion, da det er en betingelse for, at hun får sit arbejdsliv og familieliv til at fungere nogenlunde, med de ovenfor nævnte begrænsninger.
...
Medicin:
Pikasol x 2
Kalcium med D-vitamin x 2
Multivitamin x 1
Pinex efter behov. Tager det sjældent da hun ikke bryder sig om at tage smertestillende.
...
Vurdering:
Har sequelae efter whiplashlæsion i 2006 med nakkesmerter og kognitive forstyrrelser. De kognitive forstyrrelser vurderes til at være i let grad og der er ikke noget at bemærke ved undersøgelsen, men er påvist ved neuropsykologisk undersøgelse tidligere. Der er muskelinfiltrationer i nakke og øvre del af ryggen.
Der er desuden kroniske lændesmerter med sequelae efter tidligere opereret lumbal discusprolaps med affektion af venstre L5-rod i 2008

Tilstanden har været stationær gennem flere år. Har fået relevant behandling og har været - og er fortsat - ihærdig med motion. Føler, at hun er i så god form i øjeblikket som hun ikke har været længe og det har gjort, at hun kan klare at arbejde de 16 timer om ugen og samtidig få familien til at fungere, men føler ikke, at smerterne er bedret.

6. 83.694

Jeg har ikke nye behandlingsforslag og betragter tilstanden som værende stationær.

I forhold til indskrænkninger i erhvervsevne, livsfunktion og daglige funktioner i hjemmet, henvises til afsnittene ovenfor."

Selskabet har i brev af 20/12 2012 til nævnet redegjort for sin stillingtagen således:

"Det fremgår af speciallægeerklæringen af 3. april 2012 fra speciallæge i reumatologi ..., at forsikredes tilstand har været stationær gennem flere år. På grundlag heraf vurderer vi, at forsikredes generelle erhvervsevne kan vurderes.

Det fremgår af speciallægeerklæringen, at forsikrede får et piskesmældstraume den 22. maj 2006. Hun får desuden en diskusprolaps i lænderyggen i 2008, som hun opereres for. 'Siden 2006 konstant hovedpine, nakkesmerter, lændesmerter, hukommelsesbesvær, koncentrationsbesvær samt en træthed. Har indimellem udstrålende smerte til venstre ben.' Det er anført, at aktuelt er det største problem for forsikrede nakkesmerterne. På trods af smerterne tager forsikrede ikke fast smertestillende medicin.
Ved speciallægens objektive undersøgelse findes for nakken: 'Bevæges frit igennem med normale bevægeudslag.' Der er ikke noget i undersøgelsen, der tyder på rodpåvirkning. Er øm i muskulaturen. Er desuden øm ved fjedringstest i brystryggen og lavt lumbalt. Undersøgelsen for hoften er normal. Der er normal følesans, kraft og reflekser i armene.

Speciallægen vurderer, at der er tale om følger efter piskesmældstraume i 2006. Der er ved aktuelle undersøgelse ikke noget at bemærke i forhold til kognitive forstyrrelser. Speciallægen finder, at der er muskelinfiltrationer i nakke og øvre del af ryggen. Desuden er der følger efter diskusprolaps i lænden med kroniske lændesmerter til følge.

I forhold til forsikredes kognitive gener fremgår det af psykologisk undersøgelse den 29. juni 2007 (bilag ...) modtaget via kommunen, at psykologen konkluderer: 'Udsat for opgaver som fordrer evne til at danne overblik og huske mere end en ting ad gangen vil personen let komme til kort og føle sig inkompetent.' Psykologen vurderer, at der kan ske en forværring af tilstanden, hvis der ikke tages hensyn til forsikredes kognitive vanskeligheder, hvilket kan føre til depression.

På grundlag af speciallægeerklæringen af 3. april 2012 vurderer vi ikke, at der er helbredsmæssig dokumentation for et generelt erhvervsevnetab på halvdelen eller mere. Oplysningerne har været forelagt vores lægekonsulenter, som vurderer, at der er tale om muskelinfiltrationer i nakken, muskelinfiltrationer i den øvre del af ryggen og kroniske lændesmerter. Vores lægekonsulenter vurderer desuden, at forsikredes kognitive problemer er af let grad, men med forværring, når forsikrede 'skal holde flere bolde i luften på en gang'. Lægekonsulenterne vurderer på grundlag af sagens samlede oplysninger, at der er varige skånehensyn i forhold til fysisk belastende arbejde samt arbejde, der kræver, at forsikrede skal overskue flere opgaver på en gang.

Vi vurderer, at forsikredes helbredstilstand er forenelig med en arbejdsindsats på mere end halvdelen af en almindelig arbejdsuge i et erhverv, hvor der ikke er fysisk belastende arbejdsopgaver, hvor der er mulighed for hyppigt at skifte arbejdsstilling, mulighed for pauser i løbet af arbejdsdagen, og hvor der er tale om simple og klart definerede arbejdsopgaver.

Vores vurdering understøttes af sagens øvrige oplysninger. Det fremgår blandt andet heraf, at forsikrede efter sin piskesmældslæsion i 2006 formåede at arbejde 22 timer om ugen i sit arbejde som key account manager. Vi vurderer, at ikke dette erhverv lever fuldt op til forsik-

redes skånebehov, og det fremgår da også af speciallægeerklæring af 10. april 2007 fra speciallæge i neurologi ... (bilag ...) modtaget via kommunen, at forsikrede selv vurderer, at hun kun kan opretholde sit job på grund af mange års erfaring på netop den arbejdsplads.

Forsikrede har været i en arbejdsprøvning med journalistiske opgaver i form af at booke tider til interviews, interviewe og skrive artikler. Hun brænder for arbejdet, og det er beskrevet, at hun har svært ved at stoppe sig selv. Det fremgår ligeledes: '[Klageren] fortæller, at arbejdet er så spændende, at hun lader sig rive med og trækker den længere på trods af hovedpine.' Det fremgår endvidere, at forsikrede selv er opmærksom på, at hun skal passe på med ikke at forivre sig i jobbet. På en arbejdsdag på 4 timer har hun ifølge arbejdsgivers vurdering en effektivitet svarende til 5 timers arbejde og den ugentlige effektive arbejdstid er derfor fastsat til cirka 20 timer. Hun har ingen faste pauser, og hun har ikke haft fravær i afprøvningsperioden. Det fremgår, at der var tale om et nyt arbejdsområde, men at afprøvningen ifølge arbejdsgiver har fungeret som en læreproces. De undersøger, om de kan ansætte forsikrede, og alt tyder på, at forsikrede til fulde udfylder arbejdsfunktionen.

Vi vurderer ikke, at forsikredes skånebehov i forhold til hendes kognitive problemer er opfyldt i afprøvningen, idet journalistiske opgaver af den karakter ikke kan betragtes som simple og klart afgrænsede. Vi vurderer derfor, at opgavernes karakter er med til at begrænse forsikrede. Ydermere er der tale om en funktion, hvor forsikrede glemmer at tilgodese sine behov og lytte til sin krops signaler igennem arbejdsdagen og for eksempel stoppe op og holde en pause. Vi vurderer, at dette er yderligere med til at begrænse forsikredes mulighed for at øge sin arbejdstid i den konkrete afprøvning. På trods af dette klarer forsikrede at yde en indsats, som svarer til omkring 20 timer om ugen.

Det fremgår af oplysningerne fra kommunen den 21. november 2011, at forsikrede under afprøvningen ikke har haft overskud til at træne mere end maksimalt 1 gang om ugen. Det fremgår af speciallægeerklæringen af 3. april 2012, at der er sket en bedring i forhold til dette, idet forsikrede nu er i stand til at lave øvelser hver morgen. Hun cykler desuden 1 time 3 gange om ugen og går desuden en tur på 1 til 3 kilometer. Det fremgår i den forbindelse: 'Kunne godt gå længere men har ikke kunnet få plads til det i kalenderen.' Forsikrede har altså ikke helbredsmæssige begrænsninger i forhold til at gå længere ture, men har en så travl hverdag, at hun ikke har tid til dette.

Forsikrede er som følge af arbejdsprøvningen tilkendt fleksjob 16 timer om ugen.

Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at kommunens afgørelse om fleksjob ikke er afgørende for vores vurdering. Kommunen vurderer arbejdsevnen med udgangspunkt i ressourceprofilens 12 elementer. Helbredet udgør kun det ene element. I forhold til forsikringen er det alene det helbredsmæssige, der indgår i vurderingen af forsikredes erhvervsevne. Kriterierne for kommunens vurdering af arbejdsevnen er altså ikke sammenfaldende med kriterierne i Nordea Liv & Pensions forsikringsbetingelser.

Derudover gør vi opmærksom på, at løntilskud og antal timer i fleksjobbet er fastsat ud fra arbejdsevnen i den konkrete funktion og ikke alene ud fra de helbredsmæssige forhold. Størrelsen af tilskuddet og antal timer kan derfor ikke sidestilles med vores vurdering af erhvervsevnen. Vi henviser i øvrigt til Højesteretsafgørelsen i sagen U.2007.846H, hvor konklusionen er, at kommunens vurdering af arbejdsevnen hverken beviser eller i sig selv skaber formodning omkring størrelsen af erhvervsevnetabet.

Yderligere fremgår det, at forsikrede har 4 mindreårige børn. Det fremgår af speciallægeerklæringen, at forsikrede med sit fleksjob på 16 timer samtidig har overskud til at få familien til

at fungere. Vi skal hertil bemærke, at det forhold, at man har valgt at stifte familie med 4 børn, ikke er omfattet af forsikringens dækning.

Det fremgår af speciallægeerklæringen af 3. april 2012, at forsikrede sideløbende med sit arbejde har forsøgt at lave sin egen forretning. Vi er i den forbindelse blevet opmærksomme på, at forsikrede fremgår som designer og produktudvikler for designefirmaet ... (bilag ...). Et firma der ifølge CVR-registeret har eksisteret fra den 26. februar 2007 frem til den 25. december 2010 (bilag ...), og dermed efter forsikrede er blevet syg. Det fremgår af oplysninger på firmaets hjemmeside, der fortsat er tilgængelig på internettet, at forsikrede '(...) har brugt mange timers arbejde på forretningsplan, økonomi, markedsføring osv.' Endvidere fremgår det: '[Klageren] har en baggrund som kreativ på reklamebureau, og arbejder i dag sideløbende med sit iværksætterprojekt som billedkunstner og key account manager på de fem lokalaviser på ...' Forsikrede har som billedkunstner sin egen hjemmeside og oversigt over adskillige udstillinger (bilag ...), som ligeledes er afviklet, mens forsikrede har været sygemeldt og ligeledes i årene efter hendes skader er opstået. Endvidere fremgår det, at forsikredes billeder senest har været udstillet fra den 3. oktober 2012 til den 30. november 2012 (bilag ...), hvorfor vi må formode, at forsikrede fortsat er aktiv som billedkunstner. Det fremgår da også af kommunens journal den 8. marts 2012, at [klageren] oplyser, at hun maler i sin fritid og sælger malerierne, hvilket delvist kan forklare den travle hverdag, som forsikrede oplyser speciallæge ... om.

Vi vurderer, at der er diskrepans mellem det funktionsniveau, som forsikrede beskriver og den foreliggende dokumentation for hendes aktivitetsniveau. Vi vurderer ikke, at forsikredes vurdering af kun at kunne klare 16 timers arbejde stemmer overens med den foreliggende dokumentation, hvor det fremgår, at forsikrede har drevet privat virksomhed og arbejdet med billedkunst ved siden af sit arbejde som key account manager frem til december 2010. Vi vurderer ligeledes, at den selvstændige virksomhed og arbejdet som billedkunstner er årsagen til, at forsikrede ikke sygemelder sig i kommunen før den 31. oktober 2010 på trods af hendes oplysning om, at hun kun kan klare at arbejde 15 timer om ugen forud for hendes sygemelding. Ligeledes bemærker vi, at forsikrede først bliver sygemeldt på det tidspunkt, hvor hun bliver opsagt fra sin stilling. Hun opsiges ikke på grund af hendes helbred men på grund af besparelser.

Vi vurderer ikke, at funktionerne i forbindelse med at drive selvstændig virksomhed lever op til de skånebehov forsikrede har i forhold til hendes kognitive problemer. Det fremgår således også af journaludskrift fra egen læge, at forsikrede i december 2007 oplever en forværring af depression og hendes medicindosis sættes derfor op. Det fremgår ligeledes af egen læges journal, at forsikrede den 28. januar 2011 går til samtaler i forbindelse med depression. Der er i 2011 sket en bedring af tilstanden i form af fremgang med humøret, hvorfor hun er ude af antidepressiv medicin. Forsikrede er tilrådet kognitiv adfærdsterapi. Vi vurderer, at der er god sammenhæng mellem forsikredes lukning af sin selvstændige virksomhed og den bedring, der er sket af hendes depression godt et år efter i starten af januar 2011. Vi vurderer dette, idet det at drive selvstændig virksomhed som sagt ikke lever op til forsikredes skånebehov.

Endelig fremgår det af speciallægeerklæringen af 3. april 2012, at forsikredes væsentligste gener er nakkesmerter. Forsikredes nakkesmerter har bestået siden piskesmældslæsionen den 22. maj 2006. Der er ligeledes dokumentation for, at forsikredes øvrige gener i form af hovedpine, lændesmerter, hukommelsesbesvær, koncentrationsbesvær samt træthed har stået på siden 2006. Forsikrede formår på dette tidspunkt at arbejde 22 timer om ugen som key account manager. Hun formåede udover dette at være aktiv billedkunstner og arbejde med en selvstændig virksomhed samtidig med, at hun er mor til 4 mindreårige børn.

9. 83.694

Forsikrede får i 2008 en diskusprolaps i lænden, som forværrer hendes lændesmerter. Det fremgår af oplysninger fra kommunen, at hun i den forbindelse sygemeldes i en kortere periode fra den 11. december 2008 og frem til den 9. februar 2009, hvorefter hun raskmelder sig. Der er på dette tidspunkt ingen oplysninger, om at hun på grund af sygdom ikke er i stand til at arbejde mere end 15 timer om ugen, hvilket stemmer godt overens med, at forsikrede på daværende tidspunkt drev sin virksomhed ved siden af sit job som key account manager.

Vi vurderer ikke, at der er helbredsmæssig dokumentation for en forværring af forsikredes piskesmældsgener. Tværtimod oplever hun en bedring i sin helbredstilstand i forhold til bedring af depression. Vores lægekonsulent vurderer ligeledes, at der er sket en lille bedring af forsikredes nakkegener, idet det fremgår af speciallægeerklæring af 1. juni 2011 fra speciallæge i neurologi ... (bilag ...) modtaget via kommunen, at der findes udtalt ømhed af nakkemuskulaturen. Ved den seneste objektive undersøgelse den 3. april 2012 finder speciallægen ikke længere udtalt ømhed men blot ømhed.

Samlet set vurderer vi, at der er dokumentation for, at forsikrede fortsat er i stand til at arbejde med en indsats på mere end halvdelen af en almindelig arbejdsuge, når hendes skånebehov i form af et ikke fysisk arbejde, mulighed for hyppigt at skifte arbejdsstilling, mulighed for pauser samt udelukkende arbejdsopgaver, der er simple og klart definerede, er opfyldt."

Heroverfor har klagerens advokat i brev af 17/1 2013 til nævnet bl.a. bemærket:

"*Virksomheden ...*
Det er ikke korrekt, at min klient startede firma (...) sideløbende med et lønnet arbejde. Faktum er, at min klient kom til skade, mens hun var på barsel med sit 4. barn, og da det viste sig umuligt for hende at varetage sit hidtidige arbejde efter endt barsel, besluttede hun at starte egen virksomhed for i højere grad at kunne opfylde sine skånebehov.

Forretningsplan, markedsføringsplan osv, blev udarbejdet under et 7 måneder langt forløb hos Iværksætterstedet *'...'* i ..., hvor min klient var henvist til via Jobcenter ...

Min klient kunne Imidlertid ikke ernære sig som billedkunstner, de hun grundet generne efter ulykken ikke kunne male i særligt stort omfang. Hun fortsatte derfor på hobbybasis og solgte nogle få billeder i ny og næ.

De billeder, der er udstillet i efteråret 2012, og hvoraf nogle få er solgt, er således produktioner, der ligger flere år tilbage. Det bemærkes i samme forbindelse, at der ikke er tale om udstillinger, hvor min klient har deltaget personligt. Billederne er alene afleveret og senere afhentet de pågældende steder.

Som det fremgår af selskabets egen sagsfremstilling, er virksomheden afmeldt i CVR registeret den 25. december 2010.

Tidligere ansættelsesforhold herunder fleksjob:
Selskabet vurderer, at min klients helbredstilstand er forenelig med en arbejdsindsats på mere end halvdelen af en almindelig arbejdsuge med de rette skånehensyn.

Jeg må fastholde, at denne vurdering ikke er korrekt, og desuden ikke understøttes af sagens oplysninger.

Min klient har netop oplyst, at den tidligere stilling som key account manager på 22 timer om ugen alene kunne varetages på grund af mange års erfaring på netop denne arbejdsplads og

i denne funktion. Det viste sig også alene at være en midlertidig løsning, idet min klient efterfølgende blev visiteret til fleksjob på 16 timer og med 2/3 løntilskud.

Ny visitation til fleksjob / december 2012:
Dette fleksjob kunne min klient imidlertid heller ikke bestride, og hun er nu visiteret til et fleksjob på 12 timer pr. uge og med 2/3 løntilskud.

Jeg vedlægger kopi af visitationen af 20. december 2012 fra Jobcenter ... Desuden vedlægges kopi af ansættelseskontrakt i min klients nuværende fleksjob i virksomheden ...

I forhold til det tidligere fleksjob er der her tale om en stilling uden kundekontakt og uden deadlines. Der er desuden intet krav om egen omsætning, idet min klient alene er ansat i en hjælpefunktion i forhold til en kollega. Jobbet består i at skrive mindre tekster til hjemmesider.

Som det fremgår af psykologisk undersøgelse af 29. juni 2007 (bilag ...) er min klients gener i høj grad af kognitiv art, således at forstå, at det udover nedsat arbejdstid er af stor betydning, at min klient alene har simple og let overskuelige arbejdsopgaver uden deadlines og uden selvstændigt ansvar.

Afsluttende bemærkninger:
I sin argumentation henviser selskabet desuden til, at '*det forhold, at man har valgt at stifte familie med 4 børn, ikke er omfattet af forsikringens dækning'.*

At man som forsikringsselskab kan finde på at skrive sådan til sin forsikringskunde kan undre.

Derudover er udsagnet aldeles irrelevant. For det første er alle 4 børn født før ulykken, og for det andet er det ikke børnene, der er årsag til, at min klient har en nedsat erhvervsevne.

Min klient har før ulykken aldrig haft vanskeligheder ved at overskue fuldtidsjob, familieliv med mange børn og fritidsaktiviteter - tværtimod. Min klient var før ulykken en kvinde, gom havde fuld fart på - på alle fronter. Derfor var hun også meget afholdt på sin arbejdsplads, da hun præsterede en arbejdsindsats, der lå væsentligt over norm.

Min klient har således i hele forløbet efter ulykken været 'sin egen værste fjende', idet hun har haft svært ved at erkende, at hun ikke længere kunne præstere det samme, og derfor i de forskellige jobfunktioner har trukket den langt, før hun gav op.

Min klients situation i dag er, at hun forsøger at klare sit fleksjob på 12 timer, samtidig med at hun ugentligt modtager behandling hos fysioterapeut og deltager i pilatestræning.

Samlet set foreligger der tilstrækkelig dokumentation for, at min klients erhvervsevne er nedsat til halvdelen eller mindre af den fulde erhvervsevne, hvilket berettiger til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension."

Klageren er pr. 17/12 2012 overgået til en fast ansættelse i fleksjob som journalist. Arbejdstiden er 12 timer om ugen, og løntilskuddet er fastsat til 2/3. Det fremgår, at hendes månedsløn uændret udgør 23.276 kr.

11. 83.694

Selskabet har i brev af 4/2 2013 til nævnet yderligere bl.a. bemærket:

> "Forsikredes advokat oplyser, at de foreliggende oplysninger, som Nordea Liv & Pension har modtaget via kommunen ikke er korrekte. Det fremgår dog af oplysningerne, at forsikrede genoptog sit arbejde med 22 timer om ugen efter barsel i september 2006. Det fremgår ligeledes, at timetallet nedsættes til 15 timer om ugen i 2008, og at forsikrede først i oktober 2010 opsiges fra sit arbejde. Samtidig fremgår det af kommunens oplysninger, at forsikrede fra 2007 - 2010 var selvstændig designer med møbeldesign. Vi stiller os derfor uforstående overfor advokatens påstand om, at forsikrede ikke har startet sin virksomhed op og drevet denne sideløbende med sit lønnede arbejde. Forsikredes advokat fremlægger ikke dokumentation for sin påstand.
>
> Advokaten oplyser, at forsikrede ikke kan ernære sig af at være billedkunstner. Vi har ikke antaget, at forsikrede lever af at være billedkunstner, men det er et faktum, at forsikrede selv har oplyst til kommunen, at hun maler i sin fritid og sælger malerierne. Det er således forsikredes egne oplysninger, vi henviser til, og vi vurderer fortsat, at forsikredes dokumenterede aktivitetsniveau er i modstrid med hendes egne oplysninger om, hvad hun formår.
>
> Vi er enige med forsikredes advokat i, at det at have 4 børn ikke nedsætter forsikredes erhvervsevne. Vi fastholder dog, at det forhold at have 4 mindreårige børn kræver meget, også for raske personer, hvorfor det naturligvis også kræver meget af forsikrede, efter hun er blevet syg. Det fremgår da også af kommunens oplysninger, at forsikrede selv har oplyst, at: 'Har altid været utroligt stærk både fysisk og psykisk og nærmest ikke haft sygedage overhovedet, på trods af, at der jo også kræves en del med planlægning og logistik med job og 4 børn.' Vi fastholder vores vurdering, at forsikredes familiemæssige forhold også har indgået i kommunens vurdering af fleksjob."

Arbejdsskadestyrelsen har den 11/1 2013 vurderet klagerens méngrad til 18 % og det varige erhvervsevnetab til 35 % efter færdselsuheldet den 2275 2006. Af styrelsens afgørelse fremgår bl.a.:

> "Begrundelse for erhvervsevnetab
> Vi har lagt valgt på sagens sociale og økonomiske oplysninger, herunder især oplysninger fra:
> - … Kommune
> - SKAT
>
> Erstatning for tab af erhvervsevne efter erstatningsansvarsloven skal kompensere for den indtægtsnedgang, som skyldes skadens følger, vi skal vurdere, hvad [klageren] ville kunne tjene, *hvis skaden* ikke var sket og sammenholde det med hendes indtægtsmuligheder med skaden. Der ydes kun erstatning for tab af erhvervsevne, hvis indtægtstabet er 15 procent eller derover.
>
> Vi har ved vurderingen af erhvervsevnetabet lagt til grund, at [klageren] inden aktuelle uheld havde en fuld erhvervsevne.
>
> Vi har endvidere lagt til grund, at [klageren] ved uheldet den 22. maj 2006 pådrog sig en forvridning af halshvirvelsøjlen, og at hun, som følge heraf har daglige middelsvære nakkesmerter med udstråling til overekstremiteterne, hovedpine og koncentrationsbesvær.

Det er desuden indgået i vurderingen af erhvervsevnetabet, at [klageren] har gener fra lænderyggen, der ikke kan relateres til uheldet den 22. maj 2006.

I erstatningssager om fleksjob skal prognosen over skadelidtes indtægtsmuligheder efter skaden ske uden hensyn til sociale ydelser. Kommunens tilskud til fleksjob skal sidestilles med en social ydelse. Når erhvervsevnetabet vurderes, skal der ikke tages hensyn til kommunens tilskud til lønnen.

Arbejdsgiverens andel af den nuværende løn er tæt forbundet med det offentlige tilskud. Derfor er arbejdsgiverens lønudgift heller ikke et realistisk udtryk for skadelidtes muligheder for at tjene penge, Erhvervsevnetabet skal derfor vurderes ud fra, hvilken indtægt [klageren] må forventes at ville eller burde kunne opnå på arbejdsmarkedet på normale vilkår.

Det må efter vores vurdering lægges til grund, at [klageren] som følge af sine uddannelsesmæssige forhold, alder og hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet samt resultatet at de erhvervsmæssige tiltag efter skaden, vil have mulighed for at bibeholde en ansættelse som journalistisk medarbejder eller anden lignende stilling.

På grund af følgerne efter skaden og resultatet af de erhvervsmæssige tiltag efter ulykken, finder vi det imidlertid usandsynligt, at [klageren] vil kunne varetage alle former for arbejdsopgaver og fastholde en fuldtidsansættelse indenfor dette erhverv eller lignende arbejdsområder.

Vi skønner dog, at [klageren] vil kunne påtage sig lettere arbejde med næsten tilsvarende aflønning som før skaden, hvis der tages skånehensyn i form af ryg- og nakkebelastende arbejdsopgaver og i øvrigt på nedsat tid.

vi har lagt vægt på, at [klageren] har deltaget i et arbejdsprøvningsforløb der viste, at hun kunne arbejde omkring 16 timer ugentligt.

Vi har endvidere lagt vægt på, at [klageren] i 2012 var ansat i korterevarende fleksjobs der viste, at hun havde svært ved at begrænse sig selv og klare en arbejdsuge på 16 timer, og at hun i november måned 2012 fik ansættelse i virksomheden … ApS med en ugentlig arbejdstid på 12 timer.

Det fremgår af fleksjobaftalen, at der tages skånehensyn i form af ikke fysisk- og rygbelastende arbejde, en ugentlig hviledag, hjemmearbejdsplads og hjælp til at kunne begrænse sig selv.

Henset hertil er det vores vurdering, at en arbejdsuge på 12-15 timer modsvarer, hvad [klageren] må formodes at kunne bestride fremover.

På baggrund af ovenstående er det vores vurdering, at [klagerens] erhvervsevne samlet set er nedsat med omkring 65 procent.

Det er imidlertid vores vurdering, at den nedsatte erhvervsevne ikke alene er en følge af de gener, som [klageren] pådrog sig i forbindelse med aktuelle uheld, men også skyldes gener fra lænderyggen, der ikke kan relateres til uheldet den 22. maj 2006.

Vi har ved denne vurdering lagt vægt på, at [klageren] i 2008 blev opereret for en discusprolaps i lænderyggen, og at der i forbindelse med tilkendelsen af fleksjob er lagt vægt på, at der tages skånehensyn i form af ikke rygbelastende arbejde.

I forlængelse af ovenstående vurderer vi skønsmæssigt erhvervsevnetabet som følge at uheldet den 22. maj 2006 til 35 procent."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 8. Invalidepension, præmiefritagelse og invalidesum ved nedsat erhvervsevne**

A. Invalidepension og præmiefritagelse
...
Nedsat erhvervsevne, der berettiger til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Den omstændighed, at der tilkendes forsikrede en ydelse fra det offentlige, giver ikke i sig selv ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen - herunder de lægelige og kommunale akter samt Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 11/1 2013 - finder nævnet det bevist, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen på grund af sygdom eller ulykke. Nævnet finder derfor, at selskabet skal udbetale ydelser efter 1/6 2012.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Nordea Pension, skal udbetale helbredsbetingede ydelser efter den 1/6 2012. Allerede forfaldne ydelser skal tillægges renter i medfør af forsikringsaftalelovens § 24.

Marianne Højgaard Pedersen
formand